

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Авраменко Д.П.

студент;

Іванова Т. Г.

кандидат економічних наук, доцент,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ДО РОЗГЛЯДУ ОКРЕМИХ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ В ПРАВОВОМУ ПОЛІ УКРАЇНИ

Необхідність постійного дотримання економічної безпеки обумовлена наявним для кожного суб'єкта господарювання завданням стабільності функціонування та досягнення поставлених цілей та забезпеченням правового регулювання. При розгляді економічної безпеки будь-якої економічної системи необхідно виходити з її здатності протистояти небезпекам і загрозам для досягнення поставлених цілей. Останнім часом економічна безпека викликає все більшу зацікавленість як при реалізації принципово нових підходів до управління фінансово-кредитними установами, так і при впровадженні та удосконаленні чинного законодавства щодо механізму правового регулювання забезпечення економічної безпеки фінансово-кредитних установ.

Отже, актуальність даної тематики полягає в тому, що економічна безпека фінансово-кредитних установ необхідна для їх нормального функціонування, та є обов'язковою умовою для забезпечення перерозподілу потоків капіталу, опосередкування інвестиційних процесів, фінансування колективних та індивідуальних потреб.

Загалом, економічна безпека фінансово-кредитних установ являє собою сукупність умов, за яких потенційно небезпечні для фінансового стану організації обставини, попереджені чи зведені до такого рівня, за якого вони нездатні завдати шкоди встановленому порядку функціонування установи, збереженню й відтворенню її майна та інфраструктури [1, с. 254]. Головною метою економічної безпеки фінансово-кредитних установ є гарантування її стабільного та максимально ефективного функціонування та забезпечення високого потенціалу розвитку в майбутньому.

Сутність економічної безпеки фінансово-кредитних установ полягає в забезпеченні стану найкращого використання ресурсів щодо

запобігання загрозам і створення умов стабільного, ефективного функціонування й максимізації прибутку [2, с. 152]. Рівень економічної безпеки визначається тим, наскільки ефективно підрозділам і службам фінансово-кредитних установ вдається запобігати загрозам та усувати збитки від негативного впливу.

Конституційне закріплення терміну «економічна безпека» стало важливим кроком до створення системи економічної безпеки та розробки відповідної законодавчої бази. Згідно з Конституцією України створено Раду національної безпеки і оборони України, одним з важливих напрямків діяльності якої є координація органів виконавчої влади у сфері національної і, зокрема економічної безпеки. Таким чином, при створенні нормативно-правової бази економічної безпеки насамперед необхідно керуватися Конституцією України.

В свою чергу, ґрунтуючись на положеннях Конституції України, інших законодавчих актів економічну безпеку слід розглядати як комплекс ефективних форм і методів захисту і протидії будь-яким негативним проявам економічного характеру, які посягають на встановлений законом порядок реалізації всіма суб'єктами фінансово-господарських відносин.

Основними функціональними цілями економічної безпеки фінансово-кредитних установ є:

- 1) здатність юридично і технічно виконувати властиві йому функції;
- 2) забезпечення високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості та незалежності організації;
- 3) забезпечення технологічної незалежності та досягнення високої конкурентоспроможності технічного потенціалу того чи іншого суб'єкта;
- 4) забезпечення стійкого захисту соціально-економічних інтересів громадян, суб'єктів господарювання, суспільства та держави від негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз;
- 5) якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності фінансово-кредитних установ;
- 6) забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці і досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів та відділів організації;
- 7) ефективна організація безпеки персоналу, його капіталу та майна;
- 8) володіє потенціалом як для кількісного, так і для якісного зростання і має в своєму розпорядженні механізми для реалізації даного потенціалу [3, с. 152].

Основними напрямками забезпечення економічної безпеки є:

А. Безпека матеріальних ресурсів. Захист матеріальних цінностей, в основі якого лежить облік наявності, руху та експлуатації матеріальних ресурсів.

В. Своєчасний ремонт та обслуговування обладнання та технічних засобів.

С. Контроль роботи технічних засобів та обладнання, в тому числі і термінів їх використання.

Д. Удосконалення (модернізація) технічних засобів та обладнання, своєчасна заміна застарілих некондиційних елементів.

Е. Дотримання правил і умов експлуатації технічних засобів та обладнання.

Ф. Об'єктивне формування права власності на всі види матеріальних ресурсів.

Проблема економічної безпеки фінансово-кредитних установ не може існувати сама по собі. Її сутність і зміст впливають із завдань, які вона вирішує на кожному з етапів свого економічного розвитку. Отже, економічна безпека зумовлена як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками. Тому, економічну безпеку фінансово-кредитних установ слід розглядати на двох ієрархічних рівнях: економічна безпека діяльності НБУ (макрорівень) та економічна безпека окремих банківських і небанківських установ (мікрорівень).

Крім того, визначення особливостей забезпечення економічної безпеки фінансово-кредитних установ є особливо важливим саме для ранжування загроз за ступенем небезпеки, задля розробки заходів покращення та моніторингу рівня економічної безпеки в майбутньому. Саме завдяки таким заходам фінансово-кредитна установа зможе завчасно відреагувати на виникаючі загрози та впровадити систему положень щодо зниження наслідків від їхнього настання або якісної протидії визначеним загрозам [4, с. 131].

Слід зазначити, що за умов погіршення загальної економічної ситуації у країні визначення особливостей забезпечення економічної безпеки стає для фінансово-кредитних установ на перше місце, тому що кількість загроз збільшується і вони набувають системного характеру.

Загалом в основу економічної безпеки має бути покладено інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності фінансово-кредитних установ та захист інформації на різних рівнях. Тому що в умовах техноглобалізму головним ресурсом стає інформаційний потенціал, а використання цього потенціалу стає інтелектуальним капіталом, що забезпечує конкурентоспроможність функціонування фінансово-кредитної установи у фінансовій системі держави. Виходячи з цих міркувань, економічна безпека може розглядатись як нове синтетичне поняття, в якому поєднуються елементи фінансової, правової, економічної та інтелектуальної безпеки при формуванні інформаційно-аналітичного забезпечення на основі спеціальної компетенції безпеки, побудованих з використанням нових фінансових та управлінських компетенцій.

Загальними критеріями економічної безпеки є: ресурсний потенціал фінансово-кредитної установи і можливості її розвитку; рівень ефективності використання ресурсів; рівень можливостей установи протистояти загрозам його економічній безпеці та самостійно

ліквідовувати їх; конкурентоспроможність; цілісність і масштаби структури; ефективність кадрової політики. Крім того, для фінансово-кредитних установ України головним пріоритетом є розробка і впровадження системи оцінки ризиків для забезпечення їхньої економічної безпеки. Проте зниження платоспроможності клієнтів як один з основних факторів підвищення ризиковості діяльності фінансово-кредитних установ України неможливо подолати ніякими іншими заходами, ніж збільшення доходів самих клієнтів, а це прямо пов'язано із зростанням економіки України.

Підсумовуючи зазначимо, економічна безпека є комплексною категорією в системі забезпечення безпеки фінансово-кредитних установ, надійність і ефективність функціонування якої буде оцінюватись за критеріями недопущення або своєчасного виявлення загроз фінансам, інформації та матеріальним цінностям установи. Головним же критерієм оцінки системи економічної безпеки фінансово-кредитної установи є стабільність її економічного розвитку згідно з її планами і завданнями. Інформаційно-аналітичне забезпечення є найголовнішою складовою, що передбачає взаємодію всіх підрозділів організації з формування інформаційного ресурсу, інформаційного супроводження діяльності та проведення операцій.

На нашу думку, існує необхідність в розробці Закону України «Про економічну безпеку України» що визначатиме першочергові національні економічні інтереси, індикатори та загрози економічній безпеці, передбачати створення системи національної безпеки, вказувати механізми забезпечення економічної безпеки. Даний закон повинен стати підґрунтям для розробки національного законодавства у сфері економічної безпеки фінансово-кредитних установ.

Список використаних джерел:

1. Кириченко О.А. Сучасна банківська установа: організація управління та фінансів: монографія // Україна, 2009. – 547 с.
2. Дудченко Н.В. Сучасні підходи до трактування поняття «економічна безпека банківських установ» // Україна. – 2013. – С. 64-69.
3. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) // Україна, 2014. – 759 с.
4. Павленко В.В. Визначення особливостей забезпечення економічної безпеки банків в умовах фінансової нестабільності // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – С. 130-132.